

Warszawa 26.10.2020

Sz. P. Jarosław Gowin
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Rozwoju, Pracy i Technologii

Sz. P. Olga Semeniuk
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii

**Szanowny Panie Premierze,
Szanowna Pani Minister,**

Obszar edukacji pozaformalnej i część edukacji formalnej działającej na potrzeby rynku pracy, to branża, która znalazła się wśród pierwszych i najgłębiej dotkniętych skutkami pandemii i ograniczeń związanych z jej zwalczaniem. Już w pierwszych tygodniach epidemii nasza działalność została bądź całkowicie zamrożona, bądź realizowana przez część podmiotów **na poziomie nie przekraczającym 20% normalnej aktywności**.

Przy aktualnym stanie pandemii sytuacja wraca ze wzmożoną siłą. W ciągu najbliższych tygodni spodziewamy się zamrożenia lub minimalizacji aktywności edukacyjnej do tej z okresu wiosennego albo znacznie gorszej. **Należy liczyć się z falą bankructw i problemów z płynnością firm oraz osobistymi dramataми osób samozatrudnionych**, często powiązanych z większymi podmiotami. Ważne przy tym jest to, że oba szczyty pandemii (wiosenny lockdown i obecne obostrzenia) objęły okresy, które w normalnych warunkach są momentem rzeczywistego popytu na usługi rozwojowe.

Jeżeli okres pandemii wydłuży się dodatkowo do wiosny 2021 będzie to już trzeci okres, w którym edukatorzy nie będą generować przychodów. Problem dotyczy szeroko rozumianego sektora oznaczonego **PKD 85.5**, na który składa się ponad **70. tys. podmiotów**, w którym funkcjonuje ponad **100 tys. osób**, w tym znaczna ich część to osoby samozatrudnione. Wartość sektora, mierzona wartością sprzedaży w skali roku, szacowana jest na **6-10 mld zł**.

Wśród uczestników sektora PKD 85.5 znajdują się podmioty sklasyfikowane jako:

- 85.59 B Pozostałe pozaszkolne formy edukacji, gdzie indziej niesklasyfikowane
- 85.51.Z Pozaszkolne formy edukacji sportowej oraz zajęć sportowych i rekreacyjnych,
- 85.52.Z Pozaszkolne formy edukacji artystycznej,
- 85.53.Z Pozaszkolne formy edukacji z zakresu nauki jazdy i pilotażu,
- 85.59.A Nauka języków obcych.

Jest też grupa firm, która prowadzi działalność wspomagającą edukację (PKD: 85.60.Z)

A wiele z firm sektora, ze względu na działalność na rzecz przedsiębiorstw, prowadzi również usługi rozwojowe i doradcze:

- 82.99.Z Pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej, gdzie indziej niesklasyfikowana oraz:

- 70.22.Z - Pozostałe doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania

Podmioty dotknięte skutkami pandemii to bardzo szerokie spektrum wyspecjalizowanych jednostek. Są wśród nich:

- Podmioty, które działają na rzecz przedsiębiorstw, których **popyt na usługi rozwojowe jest bezpośrednio zależny od sytuacji ekonomicznej**.
- szkolenia i kursy **dla administracji i instytucji publicznych**, w których - nastąpiło prawie całkowite wstrzymanie szkoleń stacjonarnych a szkolenia zdalne stanowią tylko niewielką część dotychczasowej działalności (20-30%).
- **Szkoły i placówki oświatowe** realizujące kursy, szkolenia, zajęcia, min. dla dzieci i młodzieży - wprost uzależnione od sytuacji w szkołach i obowiązujących w nich ograniczeń.
- **Szkoły językowe** - w których kursanci przy przejściu na naukę zdalną w dużej części rezygnują z uczestnictwa w kursach.
- **Firmy realizujące projekty EFS**, w których doszło do znaczących ograniczeń np. dla osób bezrobotnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym czy niepełnosprawnych.
- Podmioty realizujące **specjalistyczne szkolenia zawodowe**, które mogą być realizowane **jedynie w formie stacjonarnej** np. edukacja **dla sektora medycznego**, których klienci redukują swoje zainteresowanie a ich pracodawcy obawiają się ryzyka min. z powodu niejasności wytycznych ograniczających gromadzenie się osób.
- Podmioty zaspokajające wiele innych, specjalistycznych a także niszowych usług rozwojowych zaspokajających potrzeby obywateli często w dziedzinach i zakresie, którego Państwo nie jest w stanie zapewnić np. **działalność edukacyjna NGO's**

W reakcji na pandemię nasz sektor, nie domagał się bezpośredniej pomocy, ale szukał możliwości aktywnego przestawienia się na formy zdalne realizacji kursów i szkoleń. W ramach działalności Rady ds. Kompetencji Sektora Usług Rozwojowych i dzięki współpracy z PARP oraz Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej zrealizowaliśmy badanie sytuacji sektora oraz zdiagnozowaliśmy potrzeby w zakresie cyfryzacji, w tym potrzeby w zakresie inwestycji w nowe technologie w celu przejścia części sektora do usług zdalnych.

Przez cały okres od wiosny wiele podmiotów sektora włożyło duży wysiłek w stworzenie zdalnej oferty edukacyjnej. To pozwoliło na niewielką poprawę sytuacji części podmiotów. Mamy jednak wciąż na uwadze, że **wiele podmiotów sektora prowadzi działalność, której nie da się przenieść do środowiska on-line** i to one najszybciej odczuwają skutki ograniczeń. Należy też mieć świadomość, że nie wszyscy są na taką skalę zmian przygotowani ekonomicznie i technologicznie. Zmiana ta ma również swoje istotne ograniczenia czasowe, metodyczne i merytoryczne.

Sytuacji nie sprzyja również umieszczanie usług rozwojowych obok eventów, kongresów i innych dużych wydarzeń np. sportowych czy artystycznych. Tymczasem **większość usług rozwojowych to działania z udziałem kilku lub kilkunastoosobowych grup realizowanych w bardzo rygorystycznych warunkach sanitarnych, często w miejscu pracy uczestników lub w siedzibie firmy szkoleniowej**.

Kolejną barierą jest wciąż **niedopasowany do sytuacji COVID system dystrybucji środków EFS**. System ten zachował wiele z cech sprzed pandemii min. dotyczących wymagań formalnych, celów i kryteriów wydatkowania środków oraz ograniczeń podmiotowych i finansowych. Mimo pierwotnych zamierzeń upraszczania i deklarowanej elastyczności w dalszym ciągu środki UE nie są w pełni efektywnie

wykorzystywane do przeciwdziałania COVID. Widzimy wiele starań min. po stronie PARP, niemniej jednak jest to wciąż tzw. „wąskie gardło” systemu reagowania.

Przyjmujemy jednak, że pomimo okresowego zamrożenia aktywności edukacyjnej potrzeby rozwojowe pracowników na rynku pracy i potrzeby adaptacyjne przedsiębiorstw wynikające m.in. ze skutków COVID będą w najbliższych miesiącach i latach znaczące. Już w chwili obecnej odnotowujemy rekomendacje pochodzące od reprezentantów różnych sektorów.

Spodziewamy się, że osoby, które utraciły pracę, ale również te, które pozostały na swoich stanowiskach będą musiały przejmować na siebie nowe obowiązki i zadania. Oznacza to podnoszenie kwalifikacji oraz rozwój kompetencji w nowych obszarach. Spodziewamy się, że ww. sytuacja będzie powodowała rosnące oczekiwania w kierunku naszego sektora. Już docierają do nas sygnały o tym, że przedsiębiorstwa oczekują np. powrotu usług edukacyjnych zapewniających podstawowe kwalifikacje pracowników. Obserwujemy również poczynania rządu w zakresie Programu Odbudowy i tu również przewidujemy znaczącą rolę edukacji w projektowanych działaniach. Sądzymy, że potrzeby kompetencyjne obejmą pracowników wielu branż, wielu przedsiębiorstw a także organizacji NGO i samej administracji. Realizacja strategii UE min. w zakresie cyfryzacji oraz zielonych technologii będzie również spoczywała na sektorze edukacji.

To wzmacnia naszą obawę o kondycję i gotowość sektora do spełnienia pokładanych w nim oczekiwań. Nie umniejszając innym branżom dotkniętym przez COVID dostrzegamy w sytuacji naszego sektora **podwójny problem dotyczący nie tylko kwestii bytowych, ale również kwestii utrzymania bardzo cennego kapitału intelektualnego**, który pozostawiony samemu sobie, może ulec dewaluacji i w konsekwencji, być trudnym do odtworzenia i pełnienia swojej roli. W obecnej sytuacji sektor nie tylko nie jest w stanie przetrwać, ale też może nie być zdolnym do wypracowania nowej oferty edukacyjnej.

Najbardziej niepokoi nas ta część branży, która buduje swoje know-how od wielu lat i w której rozwój **zaangażowanych jest wielu pasjonatów (ludzi z powołaniem) wspomaganie uczenia się innych. Podmioty te to często bardzo małe i mobilne organizacje.** Aktualnie ich siła staje się ich słabością, bo nie będąc dużymi przedsiębiorstwami nie są brane pod uwagę przy większości rozwiązań pomocowych **nie mając przy tym zdolności do pozyskania finansowania czy środków poprawiających ich płynność.**

Polska Izba Firm Szkoleniowych oraz Rada ds. Kompetencji Usług Rozwojowych od początku pandemii współpracuje z organami państwa przy wypracowaniu zasad pracy i wytycznych branżowych oraz rekomendowała podmiotom w branży uwzględnienie powagi sytuacji i przechodzenie na usługi zdalne w celu ograniczenia skutków pandemii. Byliśmy autorami wielu rekomendacji, w tym tych związanych z bezpieczeństwem sanitarnym prowadzenia szkoleń stacjonarnych. Wielokrotnie wykazaliśmy, że kierujemy się nie tylko interesem poszczególnych uczestników rynku, ale również szerszym kontekstem potrzeb rynku pracy i gospodarki, której jesteśmy istotną częścią.

Widząc **krytyczny moment dla sektora edukacji** kierujemy nasze aktualne postulaty działań i rozwiązań, które naszym zdaniem, mogą być kołem ratunkowym dla branży i pozwolą nam nie tylko przetrwać, ale również zapewnić ciągłość wysokiej jakości usług rozwojowych. Liczymy na dostrzeżenie wagi sytuacji i doceniając to wszystko, co rząd już zrobił dla ratowania gospodarki, deklarujemy chęć dialogu i otwartość na różne modyfikacje przedstawionych oczekiwań.

POSTULATY BRANŻY SZKOLENIOWEJ – SEKTORA USŁUG ROZWOJOWYCH

Uruchomienie programów wsparcia jak najszybciej - do końca listopada 2020

1. **Możliwość realizowania szkoleń stacjonarnych** w pełnym reżimie sanitarnym zgodnie z wytycznymi Ministerstwa i GIS, przy których Polska Izba Firm Szkoleniowych i Rada ds. Kompetencji SUR współpracowała. Utrzymanie i niezamykanie możliwości świadczenia usług stacjonarnych **w grupach do 15 osób**. Wiele podmiotów świadczy szkolenia i kursy zawodowe z wymaganą obsługą narzędzi, specjalistycznego sprzętu np. szkolenia medyczne, zawodowe, techniczne, w których nie ma możliwości świadczenia zdalnie. PIFS od marca wszędzie, gdzie jest to możliwe rekomendował przejście na usługi zdalne. Firmy z sektora uczestniczą również w programach UE, z których niewykorzystane środki są anulowane – nie mogą dokończyć i rozliczyć projektów przez co nie mogą otrzymać płatności za realizowane usługi.
2. **Zwolnienie z ZUS** dla przedsiębiorców z PKD 85.5 prowadzących firmy, ich pracowników i trenerów, szkoleniowców prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą na okres obowiązywania stref czerwonych, z uwzględnieniem października 2020.
3. **Bezwrotne dofinansowania** dla firm z sektora pod warunkiem utrzymania działalności i zatrudnienia – np. z zastosowaniem kryteriów weryfikacji stosowanych w programie Tarczy PFR.
4. **Dopłaty do wynagrodzeń** dla pracowników firm z sektora zgodnie z programem uruchomionym w ramach Tarczy np. 40% dopłaty do wynagrodzeń, na okres - jak w pkt.2.
5. **Przestoje** dla osób na działalności gospodarczej, umowach zlecenie i dzieło – min. 3 mies. po 3 000 zł (ew. przez okres obowiązywania czerwonych stref).
6. **Bezwrotne i częściowo umarzalne formy dofinansowania ze środków europejskich, PFR, a także gwarancje BGK na inwestycje MŚP sektora** związane z zakupami sprzętu i narzędzi umożliwiających transformację cyfrową firm i świadczenie usług zgodnych z potrzebami rynku, **zmianą modelu biznesowego** firm i/lub dostosowanie do sytuacji – cyfryzacja, digitalizacja, e-learning. Zgodnie z rekomendacjami Rady ds. Kompetencji Sektora Usług Rozwojowych dotyczącymi potrzeb finansowania digitalizacji sektora (raport z badania i rekomendacje udostępnione PARP oraz MFiPR).
7. Uruchomienie programu **grantów technologicznych dla sektora usług rozwojowych**, dzięki któremu można byłoby sfinansować przygotowanie firm i instytucji szkoleniowych do świadczenia usług on-line. Maksymalna wartość grantu wynosiłaby **40 000 złotych**.
8. 12 miesięczne **memorandum na rozpoczęcie spłat subwencji PFR** dla firm z sektora usług rozwojowych
9. **Likwidacja wkładu własnego dla MSP przy zakupie usług rozwojowych** finansowanych z UE i innych państwowych (zmiana wytycznych w programach UE, RPO, PARP), ewentualnie zmniejszenie do max. **10%** w celu pobudzenia popytu na rynku i w celu wykorzystania wydatkowania obecnych środków z UE.
10. **Uruchomienie powszechnych bonów szkoleniowych na podnoszenie kwalifikacji i kompetencji** (np. poprzez zakup usług w Bazie Usług Rozwojowych zarządzanej przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości).
11. Wsparcie firm z sektora w **restrukturyzacji zobowiązań wobec ZUS i US** (np. w przedłużanie terminów płatności, rozkładanie na raty).
12. Instrumenty wsparcia powinny być dostępne **bez warunku o niezaleganiu z zobowiązaniami wobec ZUS i US powstałymi począwszy od marca 2020**, gdyż to wykluczy większość przedsiębiorców z sektora, którzy w pierwszej kolejności podejmowali działania w celu utrzymania miejsc pracy, wypłat pracownikom i zachowaniu ciągłości działania.

13. Uruchomienie środków pomocowych wspomagających firmom **przebranżowanie się, zmianę profilu działalności, zmiany grupy docelowej klientów itp.**

Dodatkowo wnosimy o pomoc w usprawnieniu systemu dystrybucji środków:

1) Zmniejszenie procedur biurokratycznych dla MSP w zakresie obecnych programów z dofinansowaniami na szkolenia i doradztwo dla przedsiębiorców (**KFS, RPO, PARP**) i **zmiany wskaźników Operatorów** odnośnie np. wieku, płci uczestników i ich wykształcenia. Mamy w Polsce programy UE z niewykorzystanymi środkami – np. bony na edukację, która były możliwe do wykorzystania tylko zdalnie dla osób 50+ z niskimi kwalifikacjami, które np. nie potrafią obsługiwać komputera i prostych programów i potrzebują w tym zakresie stacjonarnego przeszkolenia. Nie mogą wziąć udziału w zdalnych usługach, a przedsiębiorcy w tym czasie przeszkoliliby setki innych pracowników w zakresie kompetencji wymaganych do ratowania firm i ich transformacji, utrzymania miejsc pracy i ochrony polskiej gospodarki przed skutkami Covid-19.

2) Zapewnienie pełnego udziału reprezentantów sektora w tworzeniu/konsultacjach programu Odbudowy oraz przy założeniach dla przyszłego okresu programowania środków UE.

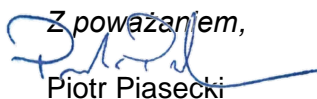
3. W planie wydatkowania środków europejskich na lata 2021-2027 utworzyć priorytet szkoleniowy skierowany do sektorów i podmiotów kluczowych z punktu widzenia zapewnienia dobrostanu obywateli, takich jak placówek ochrony zdrowia. Pozwoli to na elastyczne i adekwatne do bieżących potrzeb szkolenie ich kadr. Np. edukacja pielęgniarek.

Uważamy też, że potrzebne są działania promujące uczenie się przez całe życie i korzystanie z usług rozwojowych, w tym tych świadczonych w formie zdalnej. Wśród nich wskazujemy:

A) Kampanię społeczną promującą uczenie się osób dorosłych z wykorzystaniem zdalnych form nauczania. Wiele podmiotów i osób dorosłych w Polsce nie chce korzystać z edukacji online z powodu braku przekonania do tej formy nauczania. Badania Bilans Kapitału Ludzkiego pokazują, że Polacy nie podnoszą samodzielnie kompetencji i kwalifikacji, które umożliwi Polsce i polskim firmom konkurowanie z innymi krajami i gospodarkami.

B) Działania prowadzące do okresowego lub trwałego wyrównanie statusu podatku VAT poprzez zwolnienie wszystkich podmiotów z PKD 85.5 (analogicznie jak instytucje oświaty i szkolnictwa wyższego).

C) Zwolnienie z VAT usług walidacji i certyfikacji kwalifikacji w ramach ZSK.

Z poważaniem,

Piotr Piasecki

Prezes Zarządu Polskiej Izby Firm Szkoleniowych
Przewodniczący Rady ds. Kompetencji
Sektora Usług Rozwojowych

Polska Izba Firm Szkoleniowych to największa organizacja branżowa zrzeszająca firmy szkoleniowe i doradcze z całej Polski. Jej członkami jest ponad 400 firm i organizacji z sektora usług rozwojowych. Są wśród nich mali i duzi, początkujący i doświadczeni, firmy szkoleniowe, uczelnie oraz organizacje pozarządowe, które w swojej działalności zobowiązują się do stosowania Kodeksu Dobrych Praktyk. PIFS jest organizatorem Kongresu Edukacji Pozaformalnej, kampanii społecznej Dni Uczenia się Dorosłych, autorem Standardu Usług Szkoleniowo-Doradczych SUS 2.0 oraz organizacją wspierającą edukację osób dorosłych i ideę uczenia się przez całe życie.

<https://pifs.org.pl/>

Rada ds. Kompetencji Sektora Usług Rozwojowych działa w ramach systemu rad ds. kompetencji jako reprezentant całego sektora zdefiniowanego jako PKD 85.5. Jej głównym celem jest działanie na rzecz sektora poprzez min. pogłębienie integracji podmiotów działających w bardzo zróżnicowanych formach i obszarach, wokół wspólnych standardów jakości usługi rozwojowej i standardów kompetencyjnych osób pracujących w sektorze. W tym roku działania Rady skupione zostały na przeciwdziałaniu skutkom COVID dla sektora jak i jego klientów. Rada opracowała badanie potrzeb digitalizacji sektora i wydała konkretne rekomendacje dotyczące wsparcia w zakresie kompetencji, technologii oraz inwestycji. Aktualnie wypracowuje Kodeks Dobrych Praktyk oraz Standard usług e-learningowych. Prowadzi szeroką kampanię na rzecz rozwoju e-learningu. W skład Rady i/lub w skład członków grup roboczych i inicjatyw wchodzi podmioty skupione wokół sektora, w tym organizacje pozarządowe, szkoły i placówki systemu oświaty lub ich organów prowadzących, podmioty szkolnictwa wyższego, instytucje rynku pracy, partnerzy społeczni, reprezentanci administracji publicznej oraz jednostek naukowych i instytucji badawczych.

<https://www.rada.pifs.org.pl>